

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 38/2019-15

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 29. januára 2019 predbežne prerokoval sťažnosť Ally Syzonovej, Varšavská 11, Košice, zastúpenej Advokátskou kanceláriou Hopferova, s. r. o., Bajzova 2, Košice, v mene ktorej koná konateľka JUDr. Martina Hopferová, advokátka, pre namietané porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Okresnej prokuratúry Košice I č. k. 2 Pv 43/17/8802-6 z 18. mája 2017 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Ally Syzonovej o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 20. júla 2017 doručená sťažnosť Ally Syzonovej, Varšavská 11, Košice (ďalej len „sťažovateľka“), pre namietané porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Okresnej prokuratúry Košice I (ďalej len „okresná prokuratúra“) č. k. 2 Pv 43/17/8802-6 z 18. mája 2017 (ďalej aj „namietané rozhodnutie“).

2. Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľka podala trestné oznámenie pre podozrenie zo spáchania trestného činu podvodu podľa § 221 zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný zákon“).

3. Trestné oznámenie bolo podané z dôvodu, že „jej úmyselným konaním [REDAKOVANÉ], ktorým ju uviedol do omylu, bola spôsobená škoda. S [REDAKOVANÉ] na základe predchádzajúcej ústnej dohody spoločne investovali peňažné prostriedky vo výške 32.000 € na kúpu bytu č. [REDAKOVANÉ] na [REDAKOVANÉ] poschodí bytovému domu na adrese [REDAKOVANÉ]. Sťažovateľka investovala sumu 16.000 € ako aj [REDAKOVANÉ]. Byt sa mal zhodnotiť a výťažok z bytu rozdeliť, pričom sťažovateľke mala byť poukázaná vyššia suma, keďže tá sa o byt starala a zabezpečila aj jeho rekonštrukciu, investovala prostriedky aj nad rámec sumy 16.000 €. Následne [REDAKOVANÉ] nechcel dodržať uzavretú dohodu a začal sa sťažovateľke vyhrážať, že zostane bez bytu aj bez peňazí. Byt bol kúpený na meno synovca [REDAKOVANÉ] - [REDAKOVANÉ] a následne prevedený na spoločnosť [REDAKOVANÉ], ktorej jediným konateľom a spoločníkom je práve [REDAKOVANÉ]. Po predaji bytu na kupujúcu [REDAKOVANÉ] za sumu 49.990 € sťažovateľke neboli vyplatené žiadne finančné prostriedky zo strany [REDAKOVANÉ], čím sťažovateľke spôsobil škodu vo výške 27.990 €.“.

4. Vyšetrovateľ Okresného riaditeľstva Policajného zboru v Košiciach, odboru kriminálnej polície (ďalej len „vyšetrovateľ Policajného zboru“) uznesením ČVS: ORP-102/4-VYS-KE-2017 z 23. marca 2017 podľa § 215 ods. 1 písm. b) a ods. 4 zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“) trestné stíhanie, ktoré bolo začaté uznesením z 21. januára 2017, zastavil z dôvodu, že podľa jeho názoru skutok nie je trestným činom a nie je dôvod na postúpenie veci.

5. Sťažovateľka proti uzneseniu vyšetrovateľa Policajného zboru ČVS: ORP-102/4-VYS-KE-2017 z 23. marca 2017 (ďalej len „uznesenie vyšetrovateľa Policajného zboru“) podala v zákonnej lehote sťažnosť, o ktorej rozhodol prokurátor okresnej prokuratúry namietaným rozhodnutím tak, že sťažnosť zamietol ako nedôvodnú.

6. Sťažovateľka tvrdí, že „konaním a postupom Okresnej prokuratúry Košice I došlo predovšetkým k porušeniu jej základného práva ustanoveného v čl. 46 Ústavy SR a čl. 6 Dohovoru. Sťažovateľke bolo odňaté právo na spravodlivý proces a tiež možnosť domáhať sa svojho práva na nezávislom a nestrannom orgáne Slovenskej republiky. Z dôvodu nesprávnej aplikácie právneho predpisu konajúcim orgánom /porušovateľom základného práva/ a ústavne neakceptovateľným hodnotením dôkazu. Právo na spravodlivý proces sťažovateľky bolo porušené aj nedostatočným odôvodnením rozhodnutia - napádaného uznesenia. Okresná prokuratúra Košice I ako porušovateľ základného práva sa riadne nevysporiadala s jej argumentmi a námietkami uvedenými v sťažnosti zo dňa 31.03.2017 a sťažnosti zo dňa 21.04.2017, a preto rozhodnutie zo dňa 18.05.2017, sp. zn. 2 Pv 43/17/8802-6 je nezákonné, arbitrárne a nepreskúmateľné. Okresná prokuratúra Košice I neuvádza žiadne konkrétne skutočnosti, na základe ktorých prijala záver o nedôvodnosti podanej sťažnosti. Len konštatuje, že rozhodnutie orgánu činného v trestnom konaní považuje za správne, odôvodnené a zákonné, reálne sa nevysporiadala vôbec s námietkami sťažovateľky.“.

7. Sťažovateľka sa nestotožňuje so záverom orgánov činných v trestnom konaní, že v danom prípade nedošlo k naplneniu znakov skutkovej podstaty prečinu podvodu podľa § 221 Trestného zákona, keďže tvrdí, že na jej majetku „vznikla škoda v priamej príčinnej súvislosti s úmyselným konaním zo strany [REDAKOVANÉ], ktorý ju uviedol do omylu ohľadne okolností týkajúcich sa kúpy a následného predaja predmetného bytu. K vyvolaniu omylu sama neprispela a [REDAKOVANÉ] sa obohatil na škodu jej majetku.“.

8. Sťažovateľka namietané porušenie označených práv vidí aj v tom, že «orgán činný v trestnom konaní tvrdí, že sa jedná výlučne o občiansko-právny spor. Je neprípustné, aby s poukazom na princíp „ultima ratio“ boli vylúčené prostriedky trestnej represie, ak sú splnené všetky predpoklady vzniku trestnej zodpovednosti, len z dôvodu, že určité konanie má súkromnoprávny základ a teda by prichádzalo do úvahy jeho súbežné uplatnenie pomocou súkromnoprávnych prostriedkov. Sťažovateľka nemôže súhlasiť s takýmto spôsobom a striktným uplatňovaním princípu „ultima ratio“ a jeho všeobecným a konkrétnymi okolnosťami neodôvodneným aplikovaním. Argumentácia o nemožnosti

trestného riešenia v prípadoch, ktoré vykazujú súkromnoprávny základ, teda tam, kde prichádza do úvahy simultánne vyvodenie občianskoprávnej, prípadne inej súkromnoprávnej zodpovednosti, nekorešponduje a je popretím preventívnej a represívnej funkcie trestného práva. So zreteľom na uvedené ustanovenie Trestného poriadku možno preto vysloviť, že v prípade, ak skutok, napĺňa všetky zákonné znaky prečinu po formálnej i materiálnej stránke, treba pristúpiť k použitiu prostriedkov trestného práva. Extenzívne uplatňovanie princípu „ultima ratio“ spôsobuje obsolentnosť prevažnej väčšiny skutkových podstat trestných činov a to najmä majetkovo-právnej povahy, väčšina práve týchto trestných činov má základ v súkromnoprávných vzťahoch.».

9. Vo vzťahu k namietanému rozhodnutiu sťažovateľka napokon uvádza, že je nedostatočne odôvodnené, a preto nepreskúmateľné.

10. V závere svojej sťažnosti sťažovateľka formulovala sťažnostný petit, v ktorom navrhla, aby ústavný súd vyslovil, že okresná prokuratúra namietaným rozhodnutím „porušila základné práva sťažovateľky podľa čl. 46 Ústavy SR a čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd“. Navrhla, aby ústavný súd namietané rozhodnutie okresnej prokuratúry zrušil a vec vrátil okresnej prokuratúre na nové konanie. Navrhla tiež priznať jej náhradu trov právneho zastúpenia v konaní pred ústavným súdom, ako aj primerané zadosťučinenie v sume 13 990 €.

II.

11. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

12. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy sa každý môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

13. Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

14. Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

15. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť možno považovať tú sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva, ktorej reálnosť by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (porov. medzi mnohými napr. I. ÚS 110/02, II. ÚS 60/08, II. ÚS 165/2011, III. ÚS 168/05, IV. ÚS 92/04).

16. Sťažovateľka namieta porušenie svojho základného práva garantovaného čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením okresnej prokuratúry, ktorým ako nedôvodnú zamietla jej sťažnosť proti uzneseniu vyšetrovateľa Policajného zboru o zastavení trestného stíhania vedeného na základe trestného oznámenia podaného sťažovateľkou.

17. V úvode ústavný súd v súlade so svojou konštantnou judikatúrou zdôrazňuje, že v zásade nie je oprávnený preskúmavať a posudzovať právne názory príslušného orgánu verejnej moci, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci

samej, ani preskúmať, či v konaní pred orgánmi verejnej moci bol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu príslušný orgán verejnej moci vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (porov. I. ÚS 17/01, II. ÚS 137/08, III. ÚS 328/08, IV. ÚS 11/2010).

18. Ústavný súd teda nie je prieskumným súdom a úlohou ústavného súdu nie je suplovať orgány verejnej moci, ktorým prislúcha interpretácia zákonov v rámci ich právnym poriadkom upravenej pôsobnosti a právomoci. Z ústavného postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať len také rozhodnutia orgánov verejnej moci, prostredníctvom ktorých došlo k porušeniu základného práva alebo slobody, resp. také, kde k porušeniu základného práva alebo slobody došlo v konaní, ktoré vydaniu samotného rozhodnutia predchádzalo. Skutkové a právne závery príslušného orgánu verejnej moci môžu byť teda predmetom kontroly vtedy, ak by vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (porov. I. ÚS 12/05, II. ÚS 410/06, III. ÚS 119/03, IV. ÚS 238/07).

19. Okresná prokuratúra v relevantnej časti odôvodnenia namietaného rozhodnutia uviedla:

„Vyšetrovateľ PZ v rámci vykonaného vyšetrovania zabezpečil pre svoje rozhodnutie výsluch svedka a to [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], listinné dôkazy a to rozhodnutie Okresného úradu Košice - katastrálny odbor, kúpna zmluva o predaji bytu č. [REDAKOVANÉ] na ul. [REDAKOVANÉ] v Klošiciach pre kupujúcu [REDAKOVANÉ], výpis z katastra nehnuteľností, výpis z obchodného registra, doklady o vrátení pôžičky vo výške 16.000,- Eur poškodenej [REDAKOVANÉ].

Vyššie uvedené dôkazy vyšetrovateľ PZ vyhodnotil z pohľadu skutkovej podstaty citovaného prečinu, najmä pokiaľ ide o objektívnu stránku v tom, či páchatel' v čase uzatvárania zmluvy mal úmysel uviesť poškodenú do omylu, a takto sa neoprávnene obohatiť. Zároveň skúmal jeho subjektívnu stránku konania, t.j. úmysel spočívajúci vo vytvorení takej situácie, ktorá by svojim obsahom nebola odrazom skutočnej reality.

Na základe týchto skutočností dospel k právnemu záveru, že výsledky vykonaného vyšetrovania nepotvrdili takú dôkaznú situáciu, ktorá by oprávňovala vo veci konať voči konkrétnej osobe v zmysle § 206 ods. 1 Trestného poriadku. Preto skutkový stav vyhodnotil tak, že daný skutok nie je trestným činom, nie je dôvod na postúpenie veci a trestné konanie zastavil z dôvodov podľa § 215 ods. 1 písm. b), ods. 4 Trestného poriadku.

Vyšetrovateľ PZ vo svojom odôvodnení uviedol konkrétne okolnosti, ktoré považoval za právne relevantné, poukázal na právne úvahy súvisiace s tým, že čo sa vyžaduje pre naplnenie objektívnej stránky, t.j. v čom musí spočívať podvodné konanie a že páchatel' si musí byť vedomý toho, že v čase konania má zámer uviesť niekoho do omylu a takto sa neoprávnene obohatiť. V konečnom dôsledku dospel k tomu, že v danom prípade sa jedná o občiansko-súdny spor.

Po zhodnotení všetkých okolností, ktoré som preskúmal a vyhodnotil z pohľadu naplnenia obligatórnych znakov skutkovej podstaty citovaného prečinu, považujem napadnuté uznesenie vyšetrovateľa PZ za vecne správne, dostatočne odôvodnené vzhľadom na zistený a dôkazmi preukázaný skutkový stav a jeho vydanie bolo v súlade so zákonom.

Poukazujúc na uvedené skutočnosti som rozhodol tak, ako je to uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia. Vykonané vyšetrovanie nepotvrdilo to, že by sa páchatel' dopustil trestného činu podvodu v zmysle § 221 ods. 1, ods. 2 Trestného zákona.“

20. Ústavný súd sa v rámci predbežného prerokovania oboznámil aj so súvisiacim odôvodnením uznesenia vyšetrovateľa Policajného zboru, ktoré bolo na základe sťažnosti sťažovateľky predmetom prieskumu zo strany okresnej prokuratúry a dospel k záveru, že vyšetrovateľ Policajného zboru a v nadväznosti na to aj okresná prokuratúra reagovali na podané trestné oznámenie sťažovateľky v rámci postupu upraveného Trestným poriadkom a 21. januára 2017 bolo na základe jej trestného oznámenia vo veci podľa § 199 ods. 1 Trestného poriadku začaté trestné stíhanie pre prečin podvodu podľa § 221 ods. 1 a 2 Trestného zákona.

21. Z obsahu sťažnosti, obsahu uznesenia vyšetrovateľa Policajného zboru, ako aj z citovaného obsahu namietaného uznesenia okresnej prokuratúry vyplýva, že v priebehu trestného stíhania vyšetrovateľ Policajného zboru vykonal viaceré procesných úkonov smerujúcich k zisteniu skutkového stavu a k prevereniu tvrdení sťažovateľky obsiahnutých

v jej trestnom oznámení. Ide najmä o listinné dôkazy a výsluchy svedkov uvedených v odôvodnení namietaného uznesenia. Na základe vyhodnotenia zistených skutočností došlo vyšetrovateľom Policajného zboru k vydaniu uznesenia o zastavení trestného stíhania, s ktorým sa následne stotožnil aj dozorujúci prokurátor, čo sa premietlo aj do namietaného rozhodnutia.

22. Z obsahu odôvodnenia namietaného uznesenia okresnej prokuratúry vo väzbe na uznesenie vyšetrovateľa Policajného zboru vyplýva skutočnosť, že orgány činné v trestnom konaní sa trestným oznámením sťažovateľky náležite zaoberali, toto neodmietli, ale vykonali potrebné procesné úkony v rozsahu nevyhnutnom pre posúdenie skutkového stavu, ako aj pre právne hodnotenie veci z hľadiska naplnenia alebo nenaplnenia znakov skutkovej podstaty prečinu podvodu podľa § 221 Trestného zákona.

23. Okresná prokuratúra v nadväznosti na predchádzajúci postup vyšetrovateľa Policajného zboru teda riadne plnila svoje povinnosti vyplývajúce z relevantných zákonných noriem, pričom orgány činné v trestnom konaní vydali rozhodnutia (vrátane napadnutého uznesenia), ktoré spĺňajú náležitosti predpokladané Trestným poriadkom, v ktorých bol sumarizovaný zistený skutkový stav, ako aj zrozumiteľným spôsobom vyjadrený a odôvodnený právny názor na zistený skutkový stav. Je potrebné sťažovateľke prisvedčiť, že spôsob a rozsah odôvodnenia namietaného uznesenia okresnej prokuratúry vo vzťahu k jej sťažnosti sú takpovediac „na hrane“ akceptovateľnosti, avšak spolu s obsahom uznesenia vyšetrovateľa Policajného zboru, s ktorým sa prokurátor v celom rozsahu stotožnil, poskytujú dostatok informácií o právnom posúdení veci, ako aj o skutkových zisteniach, z ktorých toto posúdenie vychádza.

24. Námietky sťažovateľky, ktoré tvoria obsah jej ústavnej sťažnosti (a v zásade sa v tomto smere kryjú s námietkami uvedenými v jej sťažnosti proti uzneseniu vyšetrovateľa Policajného zboru), smerujú popri tvrdení o nedostatočnom odôvodnení namietaného rozhodnutia aj ku kritike spôsobu hodnotenia dôkazov a z neho vyplývajúcejmu záveru o nutnosti uplatnenia princípu „ultima ratio“. V tomto smere ústavný súd poukazuje na svoje závery vyslovené v obdobných prípadoch (napr. IV. ÚS 55/09, IV. ÚS 180/09), z ktorých vyplýva, že vymedzenie trestného činu, stíhanie páchatel'a a jeho potrestanie je vecou vzťahu medzi štátom a páchatel'om trestného činu. Štát prostredníctvom svojich

orgánov rozhoduje podľa pravidiel trestného konania o tom, či bol trestný čin spáchaný a kto ho spáchal. Účelom tohto procesu je prioritne osvedčenie tohto vzťahu medzi páchatelom a štátom a ochrana celospoločenských hodnôt, a nie bezprostredná ochrana individuálnych subjektívnych hmotných práv oznamovateľa trestného činu. Právo na začatie trestného konania proti označenej osobe na základe podaného trestného oznámenia nepatrí medzi základné práva a slobody podľa druhej hlavy ústavy, a ani ho nemožno odvodiť z niektorého zo základných práv alebo slobôd (porov. II. ÚS 42/00, II. ÚS 398/09, III. ÚS 233/2010, IV. ÚS 423/09). Ústavný súd tiež vyslovil, že súčasťou práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy nie je ani právo jednotlivca, aby na základe jeho trestného oznámenia bol orgán prokuratúry povinný podať obžalobu proti označenej osobe. Takéto základné právo nie je upravené ani v ústave, ani v Trestnom poriadku (porov. I. ÚS 126/06, II. ÚS 526/2013, III. ÚS 16/06, IV. ÚS 17/09). Inak povedané, právo na spravodlivý proces podľa čl. 46 ods. 1 ústavy nie je možné vykladať tak, že by garantovalo úspech v konaní či zaručovalo právo na rozhodnutie, ktoré zodpovedá predstavám sťažovateľa.

25. Orgány činné v trestnom konaní sú teda v zmysle už uvedených záverov ústavného súdu povinné trestné oznámenia oznamovateľa trestného činu riadne prešetriť a rozhodnúť o nich (II. ÚS 88/99, III. ÚS 526/2016), čo sa podľa názoru ústavného súdu v danom prípade aj stalo. Právo na vznesenie obvinenia a trestné stíhanie inej osoby alebo na podanie obžaloby proti nej na súde prokurátorom nemožno považovať za súčasť základného práva sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 dohovoru, preto k porušeniu týchto práv postupom a napadnutým uznesením okresnej prokuratúry nemohlo dôjsť (obdobne napr. III. ÚS 490/2017).

26. Keďže napadnuté uznesenie nemožno považovať za zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne a postup okresnej prokuratúry a právne závery ňou vyslovené v napadnutom uznesení je nutné považovať za výraz autonómneho prokurátorského rozhodovania, do ktorého ústavný súd nie je oprávnený zasahovať (obdobne napr. III. ÚS 474/2016, III. ÚS 147/2016), ústavný súd odmietol sťažnosť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

27. Keďže sťažnosť bola odmietnutá ako celok, ústavný súd už o ďalších návrhoch sťažovateľky v nej uplatnených nerozhodoval.

28. Na základe týchto skutočností ústavný súd sťažnosť sťažovateľky odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 29. januára 2019